

**MẸ VIỆT NAM ƠI!
DÂN TA CÓ TỘI TÌNH GÌ?
(VIETNAM, QU'AS TU FAIT DE TES FILS?)**
Tác giả: Pierre Darcourt --- Dịch giả: Dương Hiếu Nghĩa

CHƯƠNG BA

CHIẾN DỊCH HỒ CHÍ MINH

Vào đầu tháng giêng năm 1975, một phái đoàn quân sự Liên Xô do tướng V.A. Jukilov Tham mưu trưởng quân đội Liên Xô cầm đầu, đến Hà Nội. Vấn đề bài toán Việt Nam Miền Bắc Khoa và Bộ Công Kinh luôn luôn có cái nhìn tương phản với nhau. Từ năm 1954, Liên Xô đã thúc đẩy Hà Nội mở cuộc tấn công quân sự quy mô và quy tập để hình thành chiến lược Miền Nam. Ngược lại Bộ Công Kinh thì lại khuyên Hà Nội chỉ nên tăng cường các khu vực đã giành phóng và tiến hành một cuộc chiến tranh giành nhậm lâu dài (tránh kháng chiến). Liên tiếp thì đồng nghĩa của Liên Xô có phần thất bại. Miền Bắc Khoa vì không có

Chúng ta mong gì ở Cam Bốt, nên mong muốn nếm trải niềm vui Việt Nam, mà đừng để thân họ có thể giúp cho mình có những căn cứ Hải Quân và Không Quân ở Á Châu.

Liên Xô đã khuyến khích những thành viên quân đội đang rút lui nên đã cung cấp cho Hà Nội rất nhiều phương tiện có thể trang bị cho 55 trung đoàn chiến xa biệt lập, và hàng tỉ nòng pháo binh phòng không, để tiến tới sự thành công. Các tàu hàng của Nga chở đầy ắp đạn dược đã chen chúc nhau ở hải cảng Hải Phòng.

Sau khi phái đoàn của tướng Jukilov rời khỏi Bắc Việt thì có một nhân vật cao cấp thuộc Bộ Ngoại Giao Liên Xô đến Hà Nội. Đó là ông Nicolai Firubin. Công việc lớn mà Mục tiêu Khoa quyết định tiến hành một hoạt động chính trị quân sự ở một khu vực đặc biệt nóng bỏng nào đó thì ý nghĩ đầu tiên của ông Firubin đến đó.

Ngày 28 tháng hai, thì đến lượt tướng Yang Yung đến để u một phái đoàn quân sự Trung Quốc đáp xuống Hà Nội cho một cuộc “viếng thăm dài hạn” Bắc Việt. Một số đoàn đặc công Bắc Việt được thành lập ở Nam Kinh (miền Nam Trung Quốc) được đưa vào đóng ở Thủ tướng Du Bắc Việt. Bắc Kinh đã thỏa thuận cho “một hành động gì đó như những quy định”, mà mục tiêu đầu tiên là phải có một đội Miền Nam Việt Nam ra làm hai đội.

Như thế là kế hoạch của Hà Nội sẽ nếm trải giữa sự khuyếch trương của Nga và của Tàu.

Quân đội công sự Miền Bắc trước tiên sẽ chiếm vùng Cao Nguyên Trung Phần, sau đó sẽ công kích chiếm Huế và Đà Nẵng, những hải cảng mùa mưa mà mặt trận công Sài Gòn và Đèo Ngang sông Cửu Long, tức là vào mùa thu 75.

Lãnh đạo Bắc Việt rất quan trọng: quân đội của họ đã sẵn sàng hành động.

T báo H c T p c quan chánh th c c a đ ng c ng s n B c Vi t đã ph n nh đúng cái nhìn c a đ ng, cho th y Hà N i hoàn toàn ý th c đ c đ m r t th m h i c a Mi n Nam khi Qu c H i Hoa K quy t đ nh t vi c c t b t đi đ n đình hoãn luôn vi n tr quân s và kinh t cho Sài Gòn .

Vài ngày tr c khi h tung ra cu c t ng t n công có tên là “chi n d ch H chí Minh” đ ng c ng s n rõ ràng đã r t thích thú ghi nh n là **“h a l c và s kh đ ng c a các chi n c l u đ ng thu c l c l ng Mi n Nam đã gi m sút h n”**. **Tình hình n y cho th y là đ tr đ n d c và bom đ n c a “quân đ i bù nhìn” đã không còn đ y đ và h đang g p nhi u khó khăn tr m tr ng đ tái l p các kho đ tr súng đ u, đ b o trì và s a ch a các lo i chi n xa, tàu chiến và vũ khí n ng mà h th ng dùng.”**

Ngày 10 tháng 3/75, h i 3 gi sáng, các đ n v c ng s n đã m m t m t tr n m i trong vùng Cao Nguyên và tung ra m t cu c t n công quy mô vào thành ph Ban mê Thu t , t nh l c a Darlac, n m cách Sài Gòn 250 cây s ngàn v h ng B c.

T Ba Lê, n i tôi đang , r t khó mà đo đ c t m r ng l n và di n ti n c a hành đ ng n y. Nh ng tin t c đ u tiên t Sài Gòn

“xác nh n là nh ng tr n đánh các đ ng ph đã b t đ u trong đêm và v n còn đang t p t c”

Theo phát ngôn viên c a quân đ i Mi n Nam thì “ c ng c a Chánh Ph và đ a ph ng quân đã c g ng ch ng i m t c ng đ ch quá đông có chi n xa, pháo binh phòng không và m t h a c pháo th t h u b n y m tr . Cu c t n công vào t nh đã đ c pháo binh h ng n ng và h a t n b n d n đ ng tr c th t đ đ i. Nhi u cu c ch m súng đã đ n ra chung quanh phi tr ng cách thành ph 7 cây s ngàn. T t c m i liên c vô tuy n v i B ch huy t u khu đ t g n phi tr ng đ u m t h t. “. Cũng theo Sài Gòn thì vòng đai phía Nam c a thành ph đã b đ ch chi m , n i đây có g n 15.000 dân sanh s ng. Không quân và binh sĩ c a Chánh Ph đã b n h 8 chi n xa đ ch trong thành ph và vùng ngo i ô.”

Theo nh ng tin t c đ u tiên nh n đ c thì chánh quy n Mi n Nam c tinh đây là m t “**cu c t n công quy mô nh t mà c ng s n đã tung ra t sau ngày ký Hi p Đ nh Ba Lê v Ng ng B n năm 1973**”, và cho là tình hình “**r t đ i nghiêm tr ng**”.

Nh ng Hoa th nh Đ n không có m t ph n ng nào h tNgày th ba 12 tháng 3, m t b n đ n tín t Hoa K xác nh n r t đ n gi n là “Theo k t qu thăm dò c a vi n Gallup thì có 78 % dân chúng M ch ng i vi c Qu c H i tăng vi n tr cho Cam B t và Vi t Nam, ch có 12% là ch p thu n”

Ngày th t 13 tháng 3, cũng theo Sài Gòn thì cu c chi n Cao Nguyên v n ti p di n.

Ký gi Gerard Le Quang đã vi t trong báo France soir nh sau:

“ Trong khi các tr n đánh Phnom Penh đang ti p di n, thì MTGPMN (Vi t C ng) chỉ m m t ph n c a th xã Ban mé Thu t (160.000 dân), m t th tr n quan tr ng trên Cao Nguyên, sau khi chỉ m qu n l Đ c L p. T n chỉ m nh v y là kháng chi n quân Mi n Nam Vi t Nam mu n ngăn ch n m t s can thi p c a quân đ i Sài Gòn vào Cam B t đ gi i vây cho Phnom Penh. K ho ch can thi p n y đ c s không tr t Không L c Hoa K đã đ c đ ngh cho T ng Th ng Thi u g n đây. V nguyên th Mi n Nam Vi t Nam đã đ trừ ti n t i m t hành đ ng nh v y. Ông hy v ng là s có hai đ ng l i: trên ph ng di n tài chánh ông s đ c tăng c ng m t ngân kho n v n tr t phía Hoa K , trên ph ng di n chánh tr s tăng c ng đ c v th không ch i cãi c a ng i nguyên th qu c gia. S t n công c a “kháng chi n quân” đ t l i t t c m i v n đ , t nay quân l c Mi n Nam có r t ít kh năng đ hành đ ng Cam B t. đây ng i ta ch nói đ n v c g i 20.000 quân thu c nhóm Khmer Krom mà thôi

(binh sĩ g c Khmer đ c hu n luy n Mi n Nam Vi t Nam đ c g i là Khmer Krom) “

Tôi t h i t đâu mà ký gi n y n m b t đ c tin t c theo đó quân đ i Mi n Nam Vi t Nam s t n công vào Phnom Penh ? và t i sao gi ng nh nh ng ng i khác, ông ta nh t quy t cho là **"kháng chi n quân"** nh ng anh **"b đ i chánh quy"** thu c m t quân đ i c gi i chánh quy c a B c Vi t, đ c trang b chi n xa, súng Phòng Không, h a ti n và nh ng kh u pháo binh t m xa h ng n ng?

T báo Le Figaro còn nuôi d ng mãi m t **chuy n hoang đ ng** t ng t :

"14 thành ph , 13 qu n l và m t t nh l đã r i vào tay c a "nh ng ng i n i lo n" t khi Hi p Đ nh Paris đ c ký k t. Đó là ch do "l c l ng cánh t Mi n Nam" đánh b t t ng ch t m t do quân đ i c a Chánh Ph Mi n Nam k m soát"

T i mi n Trung, dù sao, cu c t n công c a c ng s n cũng có m t t m r ng l n không th ng đ c .G n nh đâu đâu binh sĩ Mi n Nam cũng b m t đ t. B n t nh, ba t nh l , g n h t vùng Cao nguyên đã b đ i ch . M t t nh th năm, t nh Qu ng Tr , sát biên gi i phía B c c a Vi t Nam đang di t n. Và n a tri u dân chúng đang ch y v h ng Nam trên qu c l . Ch m i có m y ngày, mũi dùi t n công b t th n c a c ng s n đã gây ra m t s xáo tr n h t s c l th ng v nh ng

b n đ quân s và v v n đ dân s t ng đ c chánh
th c đ b Mi n Nam Vi t Nam t trên 20 năm
qua.

V y chuy n gì đã x y ra đó ?

Đâu là nh ng lý do sâu xa và th c s c a s s p đ
thình lình c a quân l c Mi n Nam Vi t Nam ?

Cho t i gi n y Chánh Ph c a ông Thi u không có
đ a ra m t gi i thích nào khác ngoài câu chuy n “tái
ph i trí chi n thu t” l c l ng c a mình. Và đ c t
ngang m i câu h i gây b i r i đ c nêu lên, phát ngôn
viên B Qu c Phòng đã xác đ nh v i báo chí r ng k
t nay s không có m t bình lu n nào v di n ti n c a
các cu c hành quân trong t ng lai. S rút b 4 t nh
Kontum, Pleiku, Darlac và Qu ng Đ c n m d a l ng
vào biên gi i Lào và Cam B t, đã đ m t vào tay c ng
s n 4 thành ph quan tr ng có phi tr ng và m t h
th ng đ ng sá quá t t, m t lãnh th có r ng cây r ng
l n, có nh ng v n tr ng tr t sung túc và nh ng đ ng

ru ng ph nhiều tr dài trên 250 cây s ngàn b dài và 150 cây s b ngang. Đây là m t hành lang chi n l c c a Mi n Nam Vi t Nam v a r i vào tay c a k thù c ng s n mà trên th c t không có m t cu c ch m s ng nào.

D ng nh B Ch Huy Sài Gòn đã quy t đ nh ph i rút t i đa binh sĩ c a mình và dân chúng v vùng b bi n giàu có h n, trú đóng nh ng th tr n d a l ng vào bi n, khi h đ ng tr c m t s đe d a do s t p trung quá l n c a l c l ng c ng s n đ c trang b quá hùng h u v chi n xa, h a ti n và pháo binh h ng n ng, đ l i cho c ng s n nh ng khu v c tuy r ng l n nh ng “tr ng r ng”, đó Mi n Nam có th x d ng m i ph ng ti n h a l c c a Không Quân mà không s đánh nh m dân chúng b n l n l n v i các binh sĩ c a mình.

Dân chúng trong nh ng vùng b đe d a không c n ph i đ c kêu g i hay khuy n khích m i b đi. Các nông dân và nh ng ki u dân đã đ nh c Cao

Nguyên từ năm 1960 họ u họ t thu c thành phố n di c
ng i công giáo, đã t ng ch y kh i Miền B c ngay
ngày hôm sau khi Hi p i c Genève 1954 v a đ i c ký
k t. Nh ng ng i t Qu ng Tr và Huế ch y vào đây
thì không bao gi quên cu c “thanh tr ng đ m máu”
có ch n l c c a năm 1968 (T t M u Thân), lúc l c
l ng c ng s n chi m m t ph n c a hai thành phố
n y. M t cu c thanh tr ng đ n 6000 v hành quy t v i
ph ng ti n thô s trong vòng ch a đ y m t tháng.

Tuy nhiên, s rút đi b t th n c a t t c m i hi n di n
quân s trên nhi u t nh y t h u đã làm th ng t n
n ng n đ n uy tín và tinh th n c a c dân chúng,
Chánh Ph Sài Gòn và QLVNCH.

Đ ng mòn H chí Minh đ i c C ng S n Hà
N i b o v toàn di n không m t xâm nh p nào
đ n đ i c t hai c nh s n. Do đó quân đ i
c ng s n ki m soát toàn b phía Đông và phía
Nam c a Cam B t, t t c d ãy Tr ng S n và
cái “sân th ng” ngay trung tâm c a n c Vi t

Nam . Họ có thể đi khắp nơi bất cứ lúc nào xuống
Dalat, một vùng trồng rau chính của Miền Nam
, mỗi ngày cung cấp cho Sài Gòn 70 % rau tươi.
Trú đóng trên các cao địa và được trang bị các
giới hạn mạnh mẽ, lực lượng cũng có thể
thực hiện mọi điều kiện công xuống bên dưới
đất Miền Nam làm hai đợt, qua hành động đó
các thế lực sẽ hình thành một “nền tảng Việt Nam
thực sự”.

Ngày 21 tháng 3

Đài BBC, trước đây thường hay phát lời nhắn
thông cáo của đài Hà Nội , đã loan tin về sự di
chuyển của thành phố An Lộc, cách Sài Gòn 100
cây số về hướng Bắc. Vào năm 1972, An Lộc là
nơi mà 5.000 binh sĩ của Miền Nam , trú ẩn
trong sự hoàn toàn đứt nát của thành phố vì
70.000 quả đạn pháo đổ xuống của công sự Bắc
Việt , trong ba tháng dài đã chặn đứng và đánh
bắt tất cả các cuộc xung phong liên tiếp của 3

s đoàn c ng s n B c Vi t có s y m tr tr c ti p c a 2 trung đoàn chi n xa T.54. B n thân tôi, l i d ng đ c các chuy n bay t n th ng, đã đáp xu ng thành ph n y và đã s ng đó đ c vài gi . Vì h a l c đ ch r t dày đ c, các tr c thẳng ch có 30 giây d i đ t - th i gian t i thi u đ nh ng ng i trên tr c thẳng nh y xu ng, và nh ng ng i khiêng cán đ a th ng binh lên - sau đó là ph i bay lên ngay. C thành ph ch còn là m t đ ng g ch v n, ng n ngang xác chi n xa T.54 b l c l ng phòng th h b ng súng không gi t, và h ng ngàn xác b đ i c ng s n sinh to lên trong nh ng quân ph c xanh t i t . Nhà th đã bay m t nóc. C trăm thi hài ch ng ch t lên nhau, đã th i r a, gi a hàng gh ng i đã nát v n và d i chân b c th Chúa. Tr c đó hai tu n, m t chi c T.54 c a c ng s n đã dùng đ i bác b n tr c x vào các tín đ đ ng c u nguy n đó, tr c khi b pháo xa 105 ly c a quân trú phòng b n h v i máy nh m c ly s 0.

Có nhi u binh sĩ Mi n Nam b th ng. R t nhi u ng i không ch p m t đ c trong vòng 60 gi . Nh ng t t c các đ n v trú phòng đ u có m t tinh th n s t thép. Chúng tôi đang vào tháng 6. Vài ngày sau đó, T ng Th ng Thi u đáp xu ng An L c. Quân trú phòng b c ra kh i h m trú n đ hoan hô và b b ng ông lên trong chi n th ng. M t đ o quân ti p vi n cu i cùng đã b gãy vòng vây, và thành ph An L c đã tr thành bi u t ng cho lòng can đ m vô biên c a quân dân Mi n Nam Vi t Nam . Các s h h i đ nát đã đ c d p d n và thành ph đã s ng tr l i. Và bây gi không đ y 3 năm sau chi n công oanh li t đó, An L c di t n mà không có m t tr n đánh nào .

V l i, cũng không có m t n i nào có x y ra tr n đánh th t s !

Ngày 24 tháng 3

Cộng sản đã tiến tới đỉnh của bi kịch. Những cái Việt Nam coi như bất cứ làm đôi. Cộng đồng Huế thất thủ ngày 26, vốn không được phòng thủ, Huế là nơi đã có hàng ngàn người chết năm 1968. Huế là nơi mà những đống "beo đen", đống vùi Dục và Biệt động Quân và sự đoàn Không khí nơi tiến công của Hoa Kỳ đã lũng lạc từng nhà trong chiến đấu lúc đó.

Cuộc triết thoái đã trở thành một cuộc tháo chạy, "mười hai năm chạy".

Sự sụp đổ này bao gồm hết các miền Trung của

Vi t Nam , Đám đông dân chúng t n n h t
ho ng ch y lo n, l n d n l n d n nh m t con
sông cu n cu n ch y, v i quá nhi u hình nh
đau th ng không ch u n i. . . . cu c ch y tr n
cu ng cu ng c a cà m t dân t c b v t ra
đ ng, m t cu c ch y lo n d th ng, dòng
ng i ch y lo n tràn ng p và kéo theo m i th
trên đ ng đi c a nó, đã phân tán và nh n chìm
các đ n v đang có ý đ nh ch ng tr và chi n
đấu. Nhi u ch đàn bà la hét m t cách kinh
hoàng và vô v ng vì không tìm đ c con cái đi
l c, g n nh tr n tru ng thi u não và ng ngác
gi a kh i ng i ch y lo n. Nhi u c già m teo
ch còn da b c x ng m t m i kéo lê thân xác
khô c n và b cháy n ng, l ng i vì đ ng dài
trong nóng b i, buông mình té xu ng mà không
g ng d y n i, đang n m yên ch gi ch t.

Nh ng hình nh đó c th gi i đ u m c kích
ngay trên màn nh truy n hình c a h . Ph n

ng đ u tiên c a h r t nhân đ o, r t t nhiên ,
không k m ch đ c . H run lên, sau đó h tìm cách xin v nuôi hàng ngàn tr m côi .Không có lúc nào h nghĩ r ng mu n b o đ m t ng lai c a nh ng đ a tr đó thì ch có m t cách hay nh t là ph i tìm cách c u l y cha m c a chúng.

Sài Gòn, t báo Chính Luận có đăng m t bài phóng s quá r ng r i do m t đ c phái viên t Qui Nh n g i v :

“Không th t ng t ng n i nh ng gi phút cu i cùng c a thành ph đang t trút b h t đ i s ng c a mình. Dân chúng c p gi t thuy n máy do binh sĩ canh gi . Sau l ng h vô s va li, thùng cây, r ng hòm, qu n áo tr n l n v i gi rách đ c ng i ta v t b đ y

trên bãi cát v i hàng ch c, hàng ch c t thi bé nh gây nên m t mùi hôi thúi không ch u đ c . Có nhi u bà m v n còn ôm c ng xác ch t c a con trong tay mình. Trên nh ng con đ ng đ n t i h i c ng, nh ng bé trai bé gái l c m t h t cha m đã c kéo lê thân khô c n đ n t n bãi bi n đ r i n m ch t l m trên cát vì quá đói, quá khát và quá m t m i.

M t c già m c đ đen ng i đ a trên b n thuy n, k l i hành trình ch y lo n t Cao Nguyên: “chúng tôi có trên hai trăm ngàn ng i trên l 7 B, g m b n ngàn xe v n t i ch đ y binh sĩ, h ng ngàn chi c mô tô, xe ba bánh, xe cũ c a ng i Tàu, xe đ p, và nh ng ng i đi b . Có kho ng trên 100.000 ng i đi b , g ng gánh t t c nh ng gì mà h có th mang theo đ c, nào là gà nhét vào b , nào là heo c t n m trong gánh, nào là chó v i s i dây gi t theo. . .” nh ng ng i công giáo thì mang theo t ng nh Đ c M và t ng Đ c Chúa Tr i. Con đ ng thì nh h p ch y xuyên qua r ng gi a nh ng b i

r m và tre dày đ c không chen chân qua đ c. Chúng tôi không có m t th c ăn, và tuy t đ i không có gì đ u ng. Chúng tôi đi su t 3 ngày ba đêm nh v y. M t b ph n công binh đi tr c đoàn xe đ s a đ ng và s a l i c u h vì chỉ n cu c trong nh ng ngày qua. Khi g n t i sông Ba thì t trong cánh r ng xu t hi n m t toán lính c ng s n có ng i c m c đi đ u. ng i ch huy toán b đ i y phát loa ra l nh cho chúng tôi ph i ng ng l i và ph i đi tr v . Nh ng làm sao đ c bây giờ vì có quá nhi u ng i phía sau c đùn chúng tôi đi t i. T t c coi nh b đ n c ng l i thành m t kh i ng i không nhúc nhích đ c n a, r t khó ra l nh còn h n là đ i v i m t đàn trâu đang cúi g m đ u xu ng đ t . B y giờ b n c ng s n m i b n vào chúng tôi v i t t c các lo i súng c a h đang có..Đ c đ u kín trong r ng, các lo i pháo n ng nh , bách kích, súng không gi t . . nã th ng vào chúng tôi đ c theo con l đang b k t c ng. T t c đ u n đ ng lo t. M t trái đ n pháo đã chém ngang

**con gái tôi và hai đứa con của nó. Trên đường
đ ng dài 3 cây s cây n m la li t, l n l n
k ch t ng i b th ng. Hàng trăm xe đ
lo i b cháy, n ì m nh ng i ta ném đ n
vào l a v y. Tôi ôm đ a cháu chín tu i trong
lòng, và c g ng ch y b a t i đâu hay t i đó.
Đ a bé rên r , vì nó b m t m nh đ n pháo
xuyên qua l ng t bên n y sang bên kia. Nó
khóc thét lên nh c đi nh c l i : “ Ông i,
ng c cháu b th ng r i đau l m”. Rồi dùng
m t cái, tôi không còn nghe nó nói gì n a.
Tôi nhìn l i nó thì đôi môi của nó đã đen h t
r i, và nó đã ch t. Tôi t p t c b nó đ s
chôn c t nó cho ph i phép. Khi vào đ n
thành ph , tôi r a m t cho nó m t cái vò
n c đ u tiên, tôi cu n nó vào m t cái b v i
m i mà tôi mua v i s t n còn l i c a tôi, và
tôi chôn nó du i m t g c cây. Bây gi thì tôi
không còn gì n a, ng i thân cũng không
có đ mà thu ng yêu và che ch . Tôi s
không r i kh i đây đâu “**

T ng Weyand, Tham m u tr ng L c quân Hoa K đ c T ng Th ng Ford g i kh n c p đ n Sài Gòn đ đánh giá tình hình quân s t i đây. Phát ngôn viên c a Nhà Tr ng, ông M. Ron Nessen, đã xác nh n là "c u ch huy tr ng quân L c Hoa K Vi t Nam" cũng có nhi m v trao cho Chánh Ph Sài Gòn m t công đi n qua đó T ng Th ng Ford mu n b o đ m v i T ng Th ng Thi u là ông ta đã quy t đ nh n L c t i đã đ đ c Qu c H i "ch p thu n cho nh ng ngân kho n c n thi t."

Nh ng Qu c H i Hoa K không th y và không nghe (nguyên văn c a tác gi : đui và đi c) nh ng n i th ng kh c a m t dân t c b n đang b m t tai h a giáng lên

đ u và đang kêu c u, và h đã b đi ngh hè cho đ n ngày 7 tháng 4.

Không th nào t n i c nh h n lo n trên các con l ̀ Mi n Nam Vi t Nam đ ̀ c .

Ngày 29 tháng 3/75

Đà Nẵng, thành ph mà ng ̀ i M đã có trù tính trong vòng 8 ngày s di t n h t dân chúng b ng m t c u Không v n kh ng l trong l ch s chi n tranh, s ph n đã coi nh b b r i. Sáu trái đ n h a ti n r i vào phi tr ̀ ng... và cu c di t n đ ̀ ng nhiên b đình hoãn. Đà Nẵng là m t thành ph v i m t h i c ng đ y ̀ p tàu thuy n, v i m t bán đ o đ ̀ c phòng

thì chết chết, với mặt phi tráng chi&#n
lác, với mặt háng kho tàng đáy p
láng thác, đán duác và chi&#n cá có thá
kháng cá đác trong nhiáu tháng. Thành
phá bá mặt đi không mặt tiáng súng, và sá
ra đi cáa nháng chi&#n cá phi cá và trác thăng
cuái cùng đã táo nên nháng cánh táng
hát sác kinh hoàng. Đám đông ngáng i tá
ná ná ùa lái tranh nhau cá leo lên nháng
chi&#n cá phi cá đã đáy p ngáng i. Mặt chi&#n cá
trác thăng cát cánh lác lá làm rái ráng máy
chùm ngáng i đang cá bám chết vào hai
gáng sát đái lán, giáng nhá nháng con
sâu nhá đeo vào mặt con bá hung lán,
làm cho há rái lá chá tá trên không, rái rát
xuáng đát báp nát táng đáng nhá không
còn hình đáng con ngáng i, máu me be
bét.

Đàn bà và trẻ con khóc lóc, gào thét, van xin, và cố gắng trèo lên mặt chiếc khác cũng đã đứng cố gắng ngó qua rỉ rỉ. Có những bóng súng đập vào tay và cánh tay của họ. Có một số đang cố bám vào lan can của một chiếc Boeing đang giảm rú để cố bám lên khi đứng cố gắng bay. Khi đến Sài Gòn ngó qua ta còn tìm thấy một thị trấn nát của một người nào đó đang bám cuồn cuộn vào hàng thùng bánh xe hàng cánh của chiếc Boeing 707 nói trên.

Ba ngày sau khi Đà Nẵng thật thì lại đến lượt Nha Trang ! Ở đây 300.000 người dân vẫn còn sống sót từ vùng Cao Nguyên và từ các tỉnh miền Trung chúng tôi đã bắt gặp những kẻ bám của chiếc máy sắp cố gắng dồn đóng kín hàng lại.

Cam Ranh, m t v nh đ p nh t vùng Á Châu cũng đang đ c di t n. Pháo binh B c Vi t c ti p t c nã đ n vào các đoàn ng i di c đang ch y tr n c ng s n h ng v mi n bi n.

Lúc b y gi đang có m t tình tr ng m p m khó hi u t i Hoa K . Qu c H i thì v n còn đang đi ngh hè. . . . T ng Th ng Ford m t ít lâu sau đó cũng b t ch c h và ông hi n đang thông dong ch i "gôn" t i Palm Springs ti u bang California. Ph n ông Phó T ng Th ng Nelson Rockefeller thì c tính là "th t s đã quá mu n" đ mu n làm m t vi c gì đó cho Vi t Nam , k c s giúp đ cho dân chúng đang ch y lo n, và ông còn nói thêm m t câu khích đ ng h t s c vô liêm sĩ:

*- " Tôi nghĩ r ng có m t s l n nh ng ng i
n y s ch t... .. th t đáng bu n, th t quá
bi th m. Nh ng chúng tôi còn ph i t p t c
s ng , và t p t c đi t i ch "*

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Đ i s Hoa K □ Vi t Nam hi n còn đang
□ Hoa th nh Đ n đã lên án ng i M đã
"không đ a đ c m t ngón tay lên" đ
binh v c cho qu c gia mình. Ông nói:

**- " tôi nghĩ r ng kh p n i trên th gi i
n y, m i ng i đ u có chung m t k t
lu n r t b t l i cho chúng ta . Có nghĩa
là thà làm m t đ ng mình c a c ng s n
còn h n là b t h nh đ c làm đ ng
minh c a Hoa K "**

Tôi Ba Lê, một đội viên của CPLTCHMN (GRP) lên tiếng mạnh mẽ cáo cáo cái mà họ gọi là chánh quyền Ford và tập đoàn Nguyễn Văn Thiệu đã "*ép buộc dân chúng Miền Nam phải đi t*"

. Ông ta còn xác nhận là *hàng trăm ngàn người đã nghe lời tuyên truyền xuyên tạc và b* hăm dọa *đ* họ *ng* súng, *đã b* b t *bu* c *ph* i *l* à *b* h t *nhà* *c* a *và n* i *ch* òn *nh* ao *c* t *r* ún *c* a *m* ình *đ* *đ* *c* *ch* t *đ* ói *và ch* t *b* nh *tr* ên *đ* *ng* *đ* *t* n. *Nh* i *u* *ng* àn *ng* *i* *kh* ác *v* ì *kh* òng *ch* u *ch* y *tr* ã *ph* i *b* h ành *qu* y *t.. .!*"

□

Đó là một đội viên không sợ phải nghiên cứu một số ngành ch lý, và họ n n a cũng không nghĩ tới một số đỉnh chánh và nh ng s ki n đã x y ra. Cái Chánh Ph

cách m ng lâm th i mà ông ta đang nh n danh đ tuyên b đó, đã t ng ph nh n t m y năm nay v t cách đ i di n cho n c Vi t Nam c a ông T ng Th ng Thi u, b ng nhiên hôm nay dùng m t cái, ông ta công nh n m t th c quy n phi th ng c a v T ng Th ng n y là làm cho ng i dân tin theo.. . . . m t quy n l c tâm lý có kh năng di chuy n c m t kh i l n dân chúng, b t h ph i r i b nhà c a ru ng v n đ đi v nh ng thành ph cu i cùng d i s lãnh đ o “đ c tài” c a mình. vào th i đi m nào và b ng cách nào mà binh sĩ c a T ng Th ng Thi u đang b tan rã không qua m t cu c ch m súng nào và đang cùng ch y trong đám dân chúng, l i có th dùng h ng súng c a h đ b t bu c hàng tri u ng i ph i di t n, ch y v các sân bay hay các b n c ng đang l n h i b đóng c a tr c m t h ? Hàng

ch c ngàn ng i đã vì quá s binh sĩ B c Vi t mà ph i ch y đi, đã ch t vì đói khát hay vì m t l , ho c b tàn sát m t cách có ph ng pháp có t ch c mà thân nhân c a h đã t ng là n n nhân Qu ng Tr và Hué trong năm 1968. Nhi u ngàn và nhi u ngàn ng i khác đã b hành quy t, b ng nh ng qu đ n pháo đ c đ lo i c a c ng s n trong nh ng tu n l sau cùng n y, khi B c Vi t mu n ngăn c n không cho h ch y đi.

T i Sài Gòn , cu i cùng thì ch đ c a ông Thi u d ng nh đ c tính t ng ngày. Ng i ta không th tha th cho ông vì sau khi Ban mê Thu t b th t th , ông đã cho l nh rút t t c quân đ i t mi n Trung và t mi n Cao Nguyên : v i vàng và c u th , hành đ ng rút quân n y đã d n t i m t s

tháo chày mà ngay như Bác Việt cũng không bao giờ tiên đoán được.

Bác đi lập tên công tử nhiếu tháng qua bấy giờ thì ông lại bị Thọ Thọ ng Viến bắt rùi, mất Thọ Thọ ng Viến đã tặng cho ông một số tín nhiếu hết sức rùng rãi. Sau 8 tiếng đồng hồ theo luật, 41 trên 42 ngh sĩ hiếu n diếu đã đồng lên chửi "số bắt lập của chửi" và đòi hỏi phải thành lập khẩn cấp một Chánh Phò đoàn kết quốc gia gồm những nhân vật "có khả năng, liên kết và đi diếu cho dân". Chánh Phò mới thành lập ngay phải công tác chặt chẽ với Quốc Hội và các đoàn thể quần chúng, nhanh chóng làm việc trong mục đích tái lập lại số "n đồng quân số, xã hội và chánh trị".

T ng Nguy n cao K , c u Phó T ng Th ng và c u T L nh Không Quân Mi n Nam Vi t Nam, đã v h u t năm năm nay đã đ ng ra thành l p m t “ y Ban Hành Đ ng đ C u Qu c” và hô hào s ra đi c a T ng Th ng Thi u. C nh sát đã phá đ c hai âm m u đ o chánh và đã b t gi nhi u sĩ quan.

Nhi u đi n tín sau cùng cho bi t là đã có m t s h t ho ng trong th đô Mi n Nam Vi t Nam . T t c nh ng chuy n bay th ng l r i Sài Gòn đã h t ch . Các ngân hàng b khách hàng bao vây đ rút h t ti n ra. Ch trong vòng có m t ngày giá ch đen đ ng m kim đã tăng v t t 700 lên đ n 1600 đ ng.

Vào gi phút mà Mi n Nam Vi t Nam đang lung lay và b đe d a s b s p đ d i s t n công d n d p c a các s đoàn công s n B c Vi t mà hình nh không có gì k m h m s c ti n c a h đ c, có m t trong nhi u câu h i đang làm b n tâm nh ng ch a th y đ c nêu lên : trong tr ng h p quân B c Vi t th ng, thì nh ng ki u dân Pháp và quy n l i c a n c Pháp chúng tôi đây s còn hay không ?

12.000 ki u dân Pháp có m t nhi m v r t quan tr ng trong đ i s ng c a Mi n Nam Vi t Nam . Quy n l i Pháp, đ c c tình đ n 1 t 730 ngàn quan, đ c phân ra nh sau:

- c s k ngh (đ u t và tr kim) : 650

tri u quan Pháp

- các v n cao su và xí nghi p : 650 tri u quan
- trà và cà phê: 10 ngàn m u,
- doanh nghi p: (đ u t và tr kim) 100 tri u quan
- xí nghi p v n t i và nhà xe, v n t i đ ng sông và đ ng bi n: 150 tri u quan
- ngân hàng , công ty đ a c và b t đ ng s n : 180 tri u quan

Các s đ u t n y không nh ng ch là nh ng đ u t ngo i qu c duy nh t có ph n b n v ng mà nó còn chi m m t v trí quan tr ng trong n n kinh t c a Mi n Nam Vi t Nam . Con s m u d ch lên g n đ n 800 tri u quan Pháp và ph n đóng góp vào ngân sách c a Mi n Nam Vi t

Nam đß c khoßng 23 %.

Nhßng sß đßu tß vß kß nghß cßa chúng tôi ít đß c dân chúng bên Pháp biết đßn, phần lớn nhóm có kß nghß khá tân tiến cßa Miền Nam Việt Nam , nhóm có các xí nghiệp phẩm nhßt nhß : hãng Citroen, nơi đây đã lắp ráp nhßng xe thông dụng trong năm qua, đß c biết là xe La Dalat; xßng sản xuất xi măng ở Hà Tiên; hãng Isostat (kß nghß đißn tß), các hãng Elf- Erap và C.F.P. đß phần vào công tác tìm đßu khí ngoài khơi biển Việt Nam

Hßn thß nữa, các công ty hàng không cßa chúng tôi (Air France đang cßng tác vßi

Air Vi t Nam và U.T.A.), các công ty hàng h i (Messageries và Chargeurs Réunis) đang ho t đ ng bán đ c quy n trong công tác chuy n v n qu c t t Vi t Nam đ n Nam Âu Châu và ng c l i.

Nh ng l i th mà L p Pháp đây đã dành cho đ u t c a chúng tôi , s khéo tay c a nhân công đây, v trí đ a d thu n l i cho kh năng xu t c ng, m i giao h o t t v i n c Pháp và các n c b n quanh đó (các n c nói ti ng Pháp) đã c ng hi n nhi u vi n ành và đi u ki n làm vi c r t đáng đ c khuy n khích.

nh h ng văn hóa Pháp v n còn r t

quan tr ng. T t c thành ph n lãnh đ o Mi n Nam Vi t Nam và h u h t các cán b cao c p đ u nói ti ng Pháp. Nh ng c s văn hóa Pháp r t nhi u . M t vi n văn hóa Pháp Sài Gòn , ba trung tâm văn hóa Dalat, Đà N ng và Nha Trang; sáu tr ng trung h c (Yersin, Dalat, Blaise-Pascal, Đà N ng tr ng Trung h c Pháp Nha Trang, trung h c Marie Curie); trung tâm giáo d c Saint Exupery, trung tâm h c v Colette Sài Gòn . N c Pháp cũng giúp đ cho nhi u tr ng s Vi t Nam d i danh nghĩa h p tác văn hóa và k thu t (trung tâm h ng d n h c v , đ i h c văn ch ng và s ph m c a Sài Gòn và Huế, đ i h c Y và D c c a Sài Gòn, trung tâm k thu t qu c gia Phú Th).

Con số học sinh và sinh viên ghi tên vào các trường số nói trên lên đến 14.000, và nhân viên giảng dạy người Pháp là 272 người. Thêm vào đó còn có những trường khác, trường tư và trường đạo tạo toàn bộ giảng dạy Pháp: trường trung học Taberd (Sài Gòn), trung học Fraternité (Chợ Lớn), Les Oiseaux (Dalat và Sài Gòn), l'Alliance Française (Sài Gòn). Các giáo sư và các dì phạm có mặt khắp các bôn viôn, các trường cũ, các trung tâm xã hội và đã tận tay hy sinh phục vụ mà không có một số tính toán nào. Bôn viôn Grall, một trong những bôn viôn tư tân nhất của vùng Đông Nam Á, trong đó tất cả nhân viên có trách nhiệm (bác sĩ, giảng viên, quang tuyến, dược sĩ và quản lý) đều là người Pháp, là một bôn viôn có danh tiếng không thể chối cãi được. Tất cả các số đó, tất cả những nam nữ nhân viên

đã dính líu th t sâu đ m vào đ t n c
n y, t t c nh ng s đóng góp v văn
hóa và nhân đ o c a n c Pháp. . .
r i đây s còn l i nh ng gì trong
tr ng h p có m t chi n th ng c a
c ng s n đây ?

Bây gi thì còn quá s m đ có th c
đoán v t ng lai, nh ng dù sao cũng
có th thi t l p đ c m t s so sánh
v i nh ng gì đã x y ra trong quá kh
 Mi n B c Vi t Nam . Vào năm
1954, nh ng quy n l i c a Pháp
n c C ng Hòa Dân Ch Vi t Nam
lên đ n 100 t đ ng quan cũ. Đ n gi

n y giao d ch kinh t c a chúng tôi
v i ch đ Hà N i coi nh không có gì
c .

Các c s Pháp đ u đã bi n m t h t.
Không có m t c s giáo d c nào c
c p đ i h c hay c s y t nào còn
ho t đ ng đ ó.

Con s ki u bào ng i Pháp chúng tôi
t g n 6.000 vào năm 1954, bây gi c
ch còn có 21, trong s đó ph i tính
16 nhân viên c a tòa Đ i S . Năm
ng i còn l i là nhà báo c a AFP, c a
t Humanité và t l'Unita (hai t báo
c a c ng s n Pháp và Ý). Ti ng

Pháp là ngôn ngữ mà những người
đi 50 tuổi không người nào biết ..
Đi về những người khác thì tiếng
Pháp là một sinh ngữ quốc
đi vào hàng thứ tư sau tiếng Nga,
tiếng Tàu và tiếng Anh.

Tôi sẽ hiện diện của chúng tôi khi xa,
giống như trên bình diện kinh tế, chỉ còn
một số số tiếng về những không
bao giờ giờ quy định và một kh
c b i th ng cho những một than cũ
Mi n B c của chúng tôi mà B c Vi t
đã cho đình chỉ hành t năm 1963
. Lãnh đạo của Hà Nội chỉ cần vài

năm là quá đỗi đỗi hời hợt xóa hết dấu
vết của những công nhân Pháp ở Miền
Bắc Việt Nam .

Nhưng vậy còn thế nào những người ta đặt hết
tin tưởng vào một hy vọng là họ sẽ tỏ
ra bản thân tiếp nhận những chi phí
đồng cỏi Miền Nam?